

לִישְׂרָאֵל, אִזְּ יוֹרֵד הִנֵּה צָרִיף
לְהִיטּוֹת! אֵלֶּא הַתּוֹרָה יִצְאָה מִכָּאֵן.
וּמֵהַמְּקוֹם הַזֶּה, שֶׁהוּא הַכֹּלֵל שֶׁל
כָּל שְׂאֵר הַקּוּלוֹת, נִתְּנָה,
וּכְשִׁי־סִתְּפְלוּן בַּדְּבָרִים, הַכֹּל אֶחָד.
וְלָכֵן הַלּוּחֹת הִרְאֵנוּ שֶׁהֵן הַרְאֵנוּ
רְשׁוּמִים מֵהַמְּקוֹם הַזֶּה, וְזֶהוּ סוּד
הַדְּבָר, שְׂכְתוּב (שְׂמֹת לב) חֲרוֹת עַל
הַלַּחַת. אֵל תִּקְרֵי חֲרוֹת אֵלֶּא
חֲרוֹת, חֲרוֹת מִמֶּשׁ, מְקוֹם שְׂכָל
הַחֲרוֹת תְּלוּיָהּ בּוֹ. וּבֵא רְאֵה, אֵין
לָךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שְׂאוּמְרִים כָּל
הַחֲבָרִים זֶה כֶּף וְזֶה כֶּף, שְׂלֵא
הוֹלֵף הַכֹּל לְמָקוֹם אֶחָד וּמִתְּכַנֵּס
לְמַעַן אֶחָד.

הוֹרְךָ, כְּמוֹ שְׂנְאָמֵר (קֹהֶלֶת א) כָּל
הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֵל הַיָּם, וְכַתּוּב
הַכֹּל הוֹלֵף אֵל מְקוֹם אֶחָד. וְחִזְק
מָאֵד - כְּמוֹ שְׂשִׁנּוּ, כְּלֵי מִחְזִיק
אֲרַבְעִים סָאָה. וְחִזְק מָאֵד - שְׂאֵין
לָךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה חֲלַשׁ אוֹ שְׂבוּר,
שְׂכַשְׂתָּ סִתְּפְלוּ וְתִכְפִּיר אוֹתוֹ, שְׂלֵא
תִמְצָא אוֹתוֹ חִזְק כְּפִטִישׁ שְׂשׁוּבֵר
סְלַעִים. וְאֵם זֶה חֲלַשׁ - זֶה מִמֶּךָ,
כְּמוֹ שְׂבַאֲרוּהָ, שְׂכְתוּב (דְּבָרִים לב) כִּי
לֹא דְבַר רַק הוּא, וְאֵם רַק הוּא -
מִכֶּם הוּא. וְעַל זֶה וְחִזְק מָאֵד.

כְּתוּב, (שְׂמֹת יט) מִשָּׁה יִדְבֵר
וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. בְּמִקְוֹם
הַזֶּה נִכְלְלוּ דְבָרִים עֲלִיוֹנִים, הָרִי
פָּרְשׁוּהָ וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל,
בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה, בְּאוֹתוֹ קוֹל
שְׂאוֹחַז בּוֹ מִשָּׁה. כִּאֵן יֵשׁ
לְהַתְּבַוֵּן, שֶׁהָרִי הַפּוֹף הִנֵּה,
שְׂכְתוּב (שֵׁם כ) וַיִּדְבֵר אֱלֹהִים, וְכָאֵן
כְּתוּב מִשָּׁה יִדְבֵר.

אֵלֶּא יֵשׁ אוּמְרִים, מִשׁוּם שְׂכְתוּב
וַיֹּאמְרוּ אֵל מִשָּׁה דְבַר אֶתְּהָ עִמָּנוּ
וְנִשְׁמָעָה וְאֵל יִדְבֵר עִמָּנוּ אֱלֹהִים.
וְעַל זֶה מִשָּׁה יִדְבֵר, וְהָאֱלֹהִים
יַעֲנֶנּוּ. מִשׁוּם שְׂלֵא נִמְצָא דְבַר
בַּתּוֹרָה מִפִּי מִשָּׁה לְבָדוּ, וְזֶהוּ
שְׂבַאֲרוּהָ - קִלְלוֹת שְׂבַמְשָׁנָה
עִצְמוֹ. הִלְלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהִלְלוּ

יוֹרֵד מִיבְעֵי לֵיָהּ. אֵלֶּא אוּרִייתָא מֵהָכָא נָפְקָא.
וּמֵאַתֵּר דָּא, דָּאִיהוּ כִּלְלָא דְכָל שְׂאֵר קְלִין
אֲתִייהִיבַת, וְכַד יִסְתְּפְלוּן מִלֵּי כִלְלָא חַד.

וְעַל דָּא, לּוּחֵי קְדָמָי רְשִׁימִין מֵהָאֵי אֲתֵר הוּוּ,
וְדָא הוּא רָזָא דְמְלָה דְכְתִיב, (שְׂמֹת לב) חֲרוֹת
עַל הַלּוּחֹת, אֵל תִּקְרֵי חֲרוֹת, אֵלֶּא חֲרוֹת,
חֲרוֹת מִמֶּשׁ, אֲתֵר דְכָל חֲרוֹת בֵּיהּ תְּלוּיָא. וְתָא
חֲזִי, לֵית לָךְ מְלָה בְּאוּרִייתָא, דְאַמְרִין כְּלֵהוּ
חֲבָרִיִּיא דָּא הָכִי וְדָא הָכִי, דִּלְא אָזִיל כְּלָא
לְאַתֵּר חַד, וְלִמְבוּעָא חַד אֲתַפְנִשׁ.

הוֹרְךָ: כְּמָה דְאַתְּ אֹמֵר, (קֹהֶלֶת א) כָּל הַנְּחָלִים
הוֹלְכִים אֵל הַיָּם. וְכְתִיב (קֹהֶלֶת א) הַכֹּל
הוֹלֵף אֵל מְקוֹם אֶחָד. וְחִזְק מָאֵד, כְּמָה דְתַנִּינָן
כְּלֵי מִחְזִיק אֲרַבְעִים סָאָה. וְחִזְק מָאֵד, דְלֵית
לָךְ מְלָה בְּאוּרִייתָא חֲלַשָּׁא אוֹ תְּבִירָא, דְכַד
תִּסְתְּכֵל וְתַנְדַּע בָּהּ, דִּלְא תִשְׂפַח לָהּ תִקְיָפָא
כְּפִטִישָׁא דְמִתְּבַר טִינָרִין. וְאֵי אִיהִי חֲלַשָּׁא,
מִינְךָ הוּא. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכְתִיב, (דְּבָרִים לב) כִּי
לֹא דְבַר רַק הוּא, וְאֵם רַק הוּא, מִכֶּם אִיהוּ.
וְעַל דָּא וְחִזְק מָאֵד. (דָּף ט' ע"א).

כְּתִיב (שְׂמֹת יט) מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ
בְּקוֹל, בְּאַתֵּר דָּא אֲתַפְּלָלוּ מִלִּין עֲלֵאִין,
הָא אוּקְמוּהָ וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, בְּקוֹלוֹ שֶׁל
מִשָּׁה, בְּהוּא קוֹל דְאַחִיד בֵּיהּ מִשָּׁה. הָכָא
אִית לְאִסְתְּפְלָא דְהָא אִפְכָא הָוָה, דְכְתִיב (שְׂמֹת)
וַיִּדְבֵר אֱלֹהִים, וְהָכָא כְתִיב מִשָּׁה יִדְבֵר.

אֵלֶּא אִית דְאַמְרִי, בְּגִין דְכְתִיב, (שְׂמֹת כ) וַיֹּאמְרוּ
אֵל מִשָּׁה דְבַר אֶתְּהָ עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל
יִדְבֵר עִמָּנוּ אֱלֹהִים. וְעַל דָּא מִשָּׁה יִדְבֵר,
וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ. בְּגִין דִּלְא אֲשַׁתְּכַח מְלָה
בְּאוּרִייתָא מִפּוּמָא דְמִשָּׁה בְּלְחֻדוּי, וְדָא הוּא
דְאוּקְמוּהָ, קִלְלוֹת שְׂבַמְשָׁנָה תּוֹרָה מִפִּי
תּוֹרָה, מִשָּׁה מִפִּי עִצְמוֹ אֵמֵר אוֹתָן. מִעִצְמוֹ לֹא שְׂנִינּוּ, אֵלֶּא מִפִּי